

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Педагогічний інститут

Кафедра педагогіки і психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

“ 03 ”

2015 року

О.Б.Жильцов

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

1.1.1. ПП ПОРІВНЯЛЬНА ПЕДАГОГІКА

Спеціальність 7.01010102 Початкова освіта

Педагогічний інститут

Київ - 2015

Порівняльна педагогіка.: робоча навчальна програма [для студентів напряму підготовки 7.01010102 "Початкова освіта"] / Н.М.Голота. – Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015 р. – 13 с.

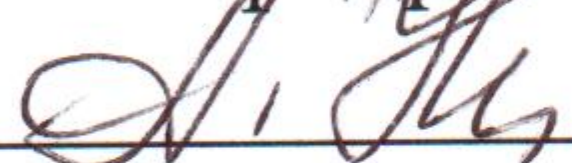
Розробники:

ГОЛОТА Наталія Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки і психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робоча програма обговорена і затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Протокол № 1 від 2. 09. 2015 року

Завідувач кафедри педагогіки та психології

 Іванюк Г.І.

Заступник директора Педагогічного інституту з науково-методичної та навчальної роботи

 Машовець М.А.

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 1,5 кредити	Галузь знань 0101 "Педагогічна освіта"	Нормативна	
	~~спеціаліст~~ 7.01010102 Початкова освіта		
Модулів – 2	Спеціальність (професійне спрямування): Організатор початкової освіти. Вчитель початкової школи	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 54		Семестр	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: "спеціаліст"	10 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		8 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		33 год.	48
		МКР – 3 год.	
Вид контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: розширення наукового і загальнокультурного світогляду майбутніх фахівців, здатних використовувати світові досягнення педагогіки й тим самим забезпечувати інтеграцію національної системи освіти у світовий європейський простір.

Цілі курсу:

- зростання професійної ерудиції та компетентності майбутнього вчителя початкової школи та організатора початкової освіти;
- збагачення педагогічних поглядів студентів, обізнаність їх з міжнародними зв'язками у галузі освіти;
- формування активної творчої особистості, здатної на основі співставлення закономірностей і тенденцій розвитку національної системи освіти із зарубіжними аналогами, спрямовувати і коректувати її розвиток за допомогою рекомендацій, що розробляються для органів управління системи освіти.

Завдання:

1. Здійснення систематичного аналізу джерельної бази освітніх систем різних країн світу з метою виявлення глобальних закономірностей і тенденцій розвитку освіти та врахування їх специфіки у вітчизняній педагогіці.
2. Формування здатності до глибокого осмислення актуальних вітчизняних і міжнародних педагогічних проблем.
3. Ознайомлення студентів з досягненнями світової педагогічної науки і передового педагогічного досвіду в галузі шкільної освіти.
4. Виявлення суперечностей і тенденцій сучасного та перспективного розвитку вітчизняної початкової освіти на основі аналізу досягнень і недоліків у зарубіжному педагогічному досвіді.
5. Зіставлення педагогічних ідей і практики навчання та виховання дітей молодшого шкільного віку та формування на їх основі теоретичних підходів універсального, прогностичного характеру.

Курс «Порівняльна педагогіка» спрямований на формування у студентів таких професійних компетентностей:

- а) ключових, необхідних для виконання будь-якої професійної діяльності (інформаційно-комунікативні, соціально-трудова, мовні, культурні, здатність учитися);
- б) базових, що відображають специфічний характер педагогічної діяльності (організаційний, дидактичний компоненти, здатність до педагогічного мислення, когнітивно-креативний, психологічний, оцінювальний, консультативний компоненти і здатність до розвитку впродовж усього життя);
- в) методичної компетентності – здатності самостійно конструювати навчальний процес у вищій школі, вільно використовуючи в практичній діяльності теоретичні основи вітчизняної та зарубіжної педагогіки, знаходження обґрунтованого рішення будь-якого педагогічного та дидактичного завдання, орієнтація на розвиток дітей і саморозвиток та, зокрема, формування таких компетенцій:
  - діагностичної;

- прогностичної;
- організаторської;
- комунікативної;
- дослідницької;
- виховної.

Вивчення курсу передбачає формування у студентів **знань** про:

- ◆ стан, тенденції та закономірності розвитку світового (зарубіжного і вітчизняного) педагогічного досвіду;
- ◆ стан, основні тенденції та закономірності розвитку дошкільної, шкільної та вищої освіти в різних країнах, геополітичних регіонах і в глобальному масштабі;
- ◆ позитивні і негативні аспекти міжнародного педагогічного досвіду в галузі початкової освіти;
- ◆ форми і способи взаємозбагачення національних педагогічних культур.

На основі цих знань у магістрантів повинні бути сформовані **уміння**:

- ❖ аналізувати (у порівняльному плані) стан, закономірності і тенденції розвитку освіти і виховання у різних країнах світу;
- ❖ розкривати співвідношення загальних тенденцій освіти і національної (регіональної) специфіки;
- ❖ виявляти позитивні і негативні аспекти міжнародного педагогічного досвіду в галузі початкової освіти;
- ❖ прогнозувати напрямки розвитку вітчизняної початкової освіти в майбутньому.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I. Порівняльна педагогіка як наука, її місце в системі сучасних педагогічних знань

Тема 1. Предмет, завдання, функції і методи порівняльної педагогіки. Становлення та основні етапи розвитку порівняльної педагогіки як науки.

Порівняльна педагогіка як наука і як навчальна дисципліна. Різноманітність підходів до визначення предмета і завдань порівняльної педагогіки. Предмет і завдання порівняльної педагогіки за Б.Ф.Вульфсоном і Х.В.Даелом. Функції порівняльної педагогіки: інформаційно-аналітична, акумулююча, корекційна, координуюча, прогностична, вибірково-адаптивна. Методи порівняльно-педагогічних досліджень: описовий (вивчення, аналіз, опис офіційних документів, науково-педагогічних джерел), статистичний (збір, аналіз, інтерпретація статистичних відомостей і даних), соціологічний, власне порівняльний, історичний (історико-педагогічний – метод великих інноваційних циклів,

хвильовий); конструктивно-генетичний метод; спостереження (звичайне та включене, інтенсивне та екстенсивне); бесіди, інтерв'ю; аналітичні методи.

Причини виникнення порівняльної педагогіки як науки. Різноманітність підходів до визначення етапів розвитку порівняльної педагогіки. Етапи розвитку порівняльно-педагогічних досліджень.

Основні поняття теми: порівняльна педагогіка, компаративна педагогіка, компаративістика, освітні системи, світовий освітній простір, зарубіжний педагогічний досвід, функції порівняльної педагогіки, методи порівняльно-педагогічних досліджень; періодизація розвитку порівняльної педагогіки, освітні системи, основні тенденції і закономірності розвитку освіти.

Рекомендована література

Основна: 1, 4

Додаткова: 6

Тема 2. Провідні чинники, тенденції та стратегії розвитку освіти у сучасному світі.

Освітній простір як феномен (В.Краєвський, Б.Коротяєв, В.Курило та інші). Поліструктурність світового освітнього простору: просторова (територіальна) і організаційна структури. Соціально-економічні фактори розвитку освіти у сучасному світі. Основні пріоритети і тенденції розвитку світової системи освіти. Загальна характеристика суперечностей і перспектив розвитку освітніх систем у сучасному світі. Сучасний стан і перспективи розвитку освіти в провідних країнах світу і в Україні. Глобалізація в освіті, її позитивні і негативні впливи. Міжнародні та всесвітні організації: ЮНЕСКО (Міжнародне бюро освіти; Міжнародний інститут планування освіти; Інститут освіти ЮНЕСКО); Рада Європи та інші. Міжнародні проекти та програми, які передбачають участь різноманітних освітніх систем: ЕРАЗМУС, ЛІНГВА, ЕСПРІТ, ІРІС та інші. Типи регіонів за ознакою взаємного зближення і взаємодії освітніх систем (за А.П.Ліферовим).

Основні поняття теми: світовий освітній простір; тенденції, пріоритети, перспективи розвитку освіти, глобалізація, стандартизація, структурне реформування.

Рекомендована література

Основна: 1, 4

Додаткова: 6

Тема 3. Сучасні моделі освітніх систем. Сучасні моделі вищої освіти.

Моделі освіти (розвиваючого навчання, традиційна, раціоналістична, феноменологічна, не інституційна).

Сучасні освітні моделі:

американська модель: школа (ясельна, початкова, середня, старша) – коледж – університет (бакалаврат, магістратура, докторантура);

французька модель: школа (материнська, початкова, коледж, ліцей) – професійний (технологічний) інституту – університет (ліценціат, магістратура, докторантура) – великі школи;

англійська модель: школа (ясельна, початкова, об'єднана, граматична, сучасна) – коледж – університет (бакалаврат, магістратура, докторантура);

російська модель: школа (повна середня школа, гімназія, ліцей, коледж) – інституту, консерваторія, академія, університет – аспірантура – докторантура.

Сучасні моделі вищої освіти: британська (вільне навчання особистості), шотландська (цінності корисного знання); німецька (цінність інтелектуального дослідження); американська, або чиказька (цінність вільного розвитку індивідуальних здібностей вільної особистості); японська (максимальна реалізація творчого потенціалу особистості).

Основні поняття теми: моделі освітніх систем; американська освітня модель; французька освітня модель; англійська освітня модель; російська модель. Сучасні моделі вищої освіти: британська, шотландська, німецька, американська (чиказька), японська.

Рекомендована література

Основна: 1, 4

Додаткова: 6

Змістовий модуль II. Сучасні системи шкільної освіти в Україні та за кордоном: особливості становлення та тенденції розвитку

Тема 4. Сучасні моделі загальної середньої освіти у різних країнах світу

Тendenції розвитку системи початкової освіти у різних країнах світу. Європейські реформи в галузі початкової освіти. Зміст понять «початкова (елементарна) школа» та «середня школа» у різних національних системах освіти. Середня освіта: стан і тенденції розвитку. Трищаблева структурна модель загальної середньої освіти. Особливості загальноєвропейської політики щодо забезпечення рівності шансів для дітей та юнацтва на якісну освіту.

Основні поняття теми: початкова освіта, середня школа, структурна модель загальної середньої освіти.

Рекомендована література

Основна: 2, 3, 4

Додаткова: 5,7

Тема 5. Сучасні тенденції розвитку змісту, форм і методів шкільної освіти

Реформування початкової освіти у різних країнах світу. Особистісно-зорієнтована, розвивальна модель масової початкової школи. Підходи до відбору змісту початкової освіти. Вимоги до виховання особистості в шкільних системах зарубіжних країн. Роль гуманітарної освіти у формуванні компетенцій зростаючої особистості. Громадянське та полікультурне виховання у різних країнах світу. Підходи до оцінювання результатів навчання у різних країнах світу.

Основні поняття теми: початкова освіта, зміст початкової освіти, соціалізація особистості, стандарти навчання, моніторинг якості шкільної освіти.

Рекомендована література

Основна: 2, 3, 4

Додаткова: 5,7

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	с	мкр	с.р.		л	с	мкр	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль										
Змістовий модуль 1. Порівняльна педагогіка як наука, її місце в системі сучасних педагогічних знань										
Тема 1. Предмет, завдання, функції і методи порівняльної педагогіки. Становлення та основні етапи розвитку порівняльної педагогіки як науки.	8	2	2		4	8	2			6
Тема 2. Провідні чинники, тенденції та стратегії розвитку освіти у сучасному світі.	9	2	2		5	10				10
Тема 3. Сучасні моделі освітніх систем. Сучасні моделі вищої освіти.	6	2			4	10				10

Модульний контроль				1,5						
Разом за змістовим модулем 1	24,5	6	4	1,5	13	28	2			26
Змістовий модуль 2. Сучасні системи шкільної освіти в Україні та за кордоном: особливості становлення та тенденції розвитку										
Тема 4. Сучасні моделі загальної середньої освіти у різних країнах світу	14	2	2		10	14	2	2		10
Тема 5. Сучасні тенденції розвитку змісту, форм і методів шкільної освіти	14	2	2		10	12				12
Модульний контроль				1,5						
Разом за змістовим модулем 2	29,5	4	4	1,5	20	26	2	2		22
Усього годин	54	10	8	3	33	54	4	2		48

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Порівняльна педагогіка в системі сучасних педагогічних наук.	2
2.	Провідні чинники і стратегії розвитку освіти в умовах глобалізації та створення єдиного світового освітнього простору	2
3.	Розвиток шкільної, позашкільної та вищої освіти в Україні та за кордоном	2
4.	Підвищення ефективності навчання як провідний освітній процес у країнах світу	2

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість балів
1.	Порівняйте різні підходи до визначення предмету і завдань порівняльної педагогіки. Результати оформити у таблицю.	5
2.	Порівняйте підходи до оцінювання результатів навчання у різних країнах світу. Результати оформіть у таблицю	5
3.	Розробка проекту: 1. Представте порівняльну характеристику системи початкової освіти двох країн (на вибір) у програмі Power Point (Презентація) за таким алгоритмом:	15

	1) сучасний стан початкової освіти; 2) тенденції розвитку системи початкової освіти; 3) реформування змісту навчання у початковій школі.	
	Разом	25 бал.

7. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (POWER POINT – презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи, психодіагностика, ділові ігри, тренінги.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

8. Методи контролю

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю*: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- *Методи письмового контролю*: модульне письмове тестування, підсумкова письмове тестування, звіт, реферат.
- *Комп'ютерного контролю*: тестове опитування.
- *Методи самоконтролю*: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота			Макс. балів	Сума
Форми роботи	Змістовий модуль № 1	Змістовий модуль № 2		

Лекції	T1	T2	T3	T4	T5	5	100
	1	1	1	1	1		
Семінарські заняття	10+1	10+1		10+1	10+1	44	
Самостійна робота	25 балів					25	
МКР	25			25		50	
Всього	K=124:100 = 1.24					124	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

- опорні конспекти лекцій;
- навчально-методичні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Порівняльна педагогіка».

12. Рекомендована література:

Основна

1. Галус О.М. Порівняльна педагогіка: навч. посібник. / О.М. Галус, Л.М. Шапошнікова. – К.: Вища школа, 2006. – 215 с. (бібліотека Інституту).

2. Парамонова Л.А. Дошкольное и начальное образование за рубежом: история и современность / Л.А.Парамонова, Е.Ю.Протасова.- М.: Просвещение, 2001. (бібліотека Інституту).
3. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: навч. посіб. [для студентів вищих навчальних закладів] / Т.І.Поніманська. – К.: «Академвидав», 2004. – 456 с. (бібліотека Інституту).
4. Сбруєва А.А. Порівняльна педагогіка: навч. посібник. / А.А.Сбруєва – 2 – е вид. - Суми: ВТД «Університетська книга», 2004. – 320 с. (бібліотека Інституту).

Додаткова

5. Мельник Н.І. Дошкільна освіта сполучених штатів: історія і сучасність: монографія / Н.І.Мельник. – Умань: Видавець «Сочінський», 2012. – 330 с. (бібліотека Інституту).
6. Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному освітньому просторі: монографія / Н.М. Авшенюк, В.О. Кудін, О.І. Огієнко та ін. – К.: Педагогічна думка, 2011. – 232 с. (бібліотека Інституту).
7. Пантюк Т.І. Зарубіжні теорії та концепції дошкільного виховання: навч.-метод. посіб. / Т.І.Пантюк, З.І.Хало. – Дрогобич: Ред. – видавн. Відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2008. – 75 с. (бібліотека кафедри педагогіки і психології).

Науково-педагогічні розвідки у фахових виданнях, наукових журналах та матеріалах конференцій.

Навчально-методична карта дисципліни «Порівняльна педагогіка»

Разом: 54 год., із них 10 год. – лекції, 8 год. – семінарські заняття, 33 год. – самостійна робота

Модулі	Змістовий модуль І			Змістовий модуль ІІ	
Назва модуля	Порівняльна педагогіка як наука, її місце в системі сучасних педагогічних знань			Сучасні системи шкільної освіти в Україні та за кордоном: особливості становлення та тенденції розвитку	
Кількість балів за модуль	25 балів			24 бали	
Теми лекцій 12 год. (6 балів)	Порівняльна педагогіка як наука, її функції і методи вивчення, завдання, предмет, методи порівняльної педагогіки (1 бал).	Становлення та основні етапи розвитку порівняльної педагогіки як науки (1 бал).	Провідні чинники, тенденції та стратегії розвитку освіти у світі (1 бал)	Сучасні моделі загальної середньої освіти у різних країнах світу (1 бал)	Сучасні тенденції розвитку змісту, форм і методів шкільної освіти (1 бал)
Теми семінарських занять (66 балів)	Порівняльна педагогіка як наука, її місце в системі сучасних педагогічних наук (11 балів)	Провідні чинники і стратегії розвитку освіти в умовах глобалізації та створення єдиного світового освітнього простору (11 балів)	Розвиток шкільної, позашкільної та вищої освіти в Україні та за кордоном (11 балів)	Підвищення ефективності навчання як провідний освітній процес у країнах світу (11 балів)	
Самостійна робота (25 балів)	25 балів				
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)			Модульна контрольна робота (25 балів)	
K=124:100 = 1,24					